

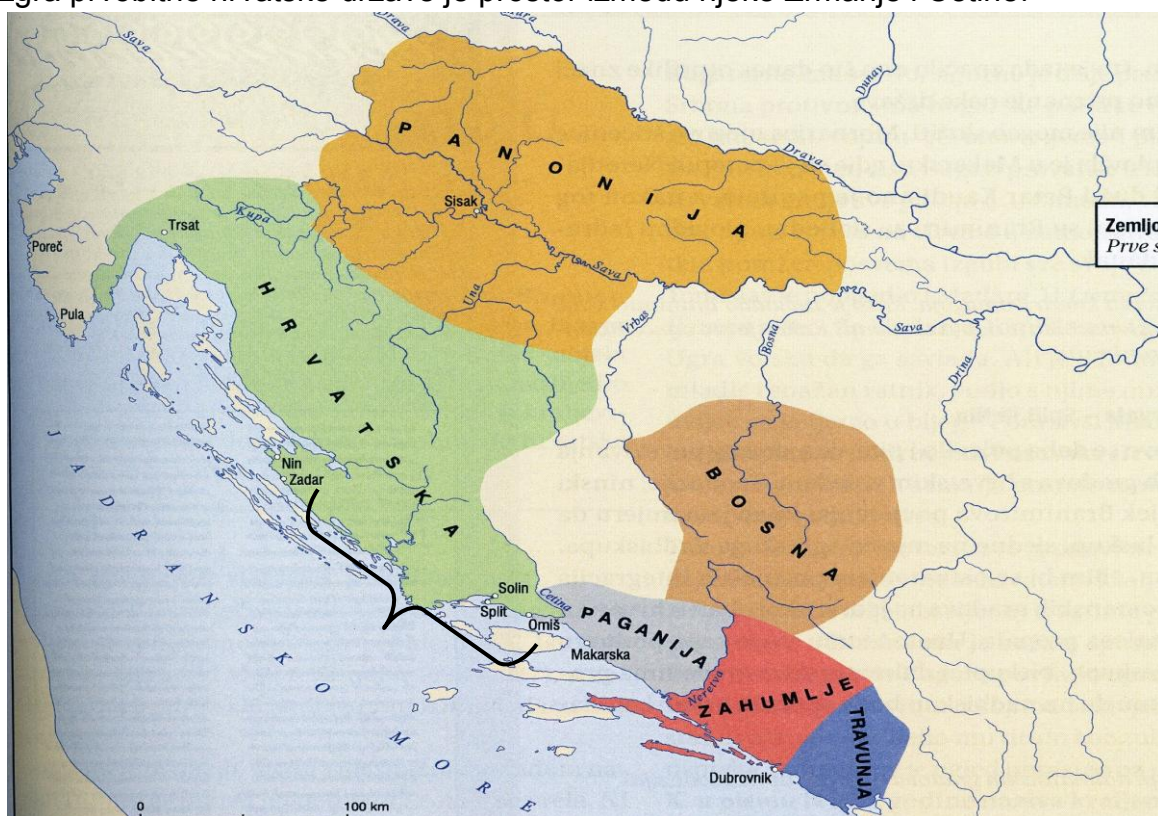
HRVATSKA U IX. STOLJEĆU

Hrvati su nakon doseljenja osnovali u 8. stoljeću nekoliko kneževina (sklavinija):

- Posavska (Panonska) Hrvatska – od rijeke Drave do planine Gvozd
- Primorska (Dalmatinska) Hrvatska – od Gvozda do Jadranskog mora i od rijeke Raše do rijeke Cetine
- Neretvanska kneževina (Paganija) – od rijeke Cetine do rijeke Neretve, otoci Hvar, Brač, Korčula, Lastovo i Mljet

Bizant je zadržao uski obalni pojas sa gradovima Zadrom, Trogirom, Splitom, Dubrovnikom, Kotorom, te otoke Krk, Rab, Osor i Cres – taj pojas naziva se Bizantska Dalmacija ili Bizantski temat.

Jezgra prvobitne hrvatske države je prostor između rijeke Zrmanje i Cetine.

Po svom položaju hrvatske kneževine su se nalazile između dvije najmoćnije države tog vremena – Bizantskog Carstva i Franačke. Nakon rata između Franačke i Bizanta i sklapanja mira u Achenu (Ahenu) 812. godine Bizantu je ostavljen posjed u Dalmaciji, a Franačka širi svoj utjecaj na Posavsku i Primorsku Hrvatsku.

Na čelu svake kneževine nalazio se knez. Prvi nepotvrđeni knezovi sa kraja 8. i početka 9. stoljeća bili su Vojnomir (Posavska Hrvatska) i Višeslav (Primorska Hrvatska).

Prvi knezovi koji su potvrđeni u povijesnim izvorima bili su Ljudevit Posavski (Posavska Hrvatska) i Borna (Primorska Hrvatska). Nakon smrti Karla Velikog, Ljudevit

J. F. Mücke, Savez Ljudevita Posavskog sa Slovencima

se sukobio sa italjskim markgrofom Kadolahom, te je digao ustanak protiv franačke vlasti. Ustanak je trajao od 819. – 822. godine. Franačka vojska opsjedala je Sisak – prijestolnicu kneza Ljudevita. Nakon sloma ustanka Ljudevit se sklonio u Primorsku Hrvatsku. Knez Borna stao je na stranu Franaka koji su mu obećali pomoć u borbi protiv Bizanta. Knez Ljudevit je ubijen u Primorskoj Hrvatskoj. Ostali poznati knezovi u Posavskoj Hrvatskoj bili su Ratimir, Pribina, Braslav. Krajem 9. stoljeća Mađari su zauzeli Posavsku Hrvatsku.

Uspion Primorske Hrvatske započeo je za kneza Mislava (835. - 845. godine). Zajedno s Neretljanima uspješno je ratovao protiv Venecije. Mislav je darivao posjede Crkvi. Mislava je naslijedio Trpimir.

Trpimir - knez Primorske Hrvatske 845. - 864.godine., osnivač dinastije Trpimirovića. Sjedište mu je bilo u Klisu. Uspješno je ratovao protiv Bugara (pobijedio ih je u sjeveroistočnoj Bosni) i bizantskog namjesnika iz Zadra (Zadar je bio glavni grad bizantske Dalmacije). Iako priznaje vlast franačkih kraljeva, Primorskom Hrvatskom vlada samostalno. Osnovao je Ninsku biskupiju.

Za vrijeme njegove vladavine u Hrvatsku su došli benediktinci kojima je sagradio samostan u Rižinicama (kod Solina). Gradnju samostana je novčano pomogao splitski biskup. Trpimir mu je zauzvrat poklonio zemljoposjede o čemu svjedoči Trpimirova darovnica iz 852. godine. Trpimir se u darovnici naziva “milošću Božjom knez Hrvata” i to je prvi spomen hrvatskog imena u pisanom dokumentu.

Kneza Trpimira naslijedio je Domagoj (864. - 876. godine). Domagoj je ratovao protiv Venecije koja je željela zagospodariti hrvatskom obalom Jadrana. Nanio je teške poraze Mlečanima koji ga zovu “najgori knez Hrvata”. Zajedno sa franačkim kraljem Ludovikom II. ratovao je protiv Saracena (Arapi iz sjeverne Afrike) u južnoj Italiji. Domagojev nasljednik Zdeslav priznao je vlast Bizanta pa je uskoro zbačen, a knez je postao Branimir.

Branimir (879. - 892. godine) je uspostavio dobre odnose s papom Ivanom VIII. koji mu 879. godine šalje pismo s blagoslovom knezu i Hrvatima. Papa prizna Branimirovu vlast nad Primorskom Hrvatskom – čin međunarodnog priznanja hrvatske kneževine. U Primorsku Hrvatsku dolaze Metodovi učenici koji su donijeli glagoljicu u Istru i na otoke. Bogoslužje se vrši na narodnom jeziku. Knez Branimir je zajedno s Neretljanima ratovao protiv Venecije. U bitci kod Makarske 887. godine Mlečani su poraženi, a dužd Petar Kandijano je ubijen. Mlečani su bili prisiljeni plaćati danak za sigurnu plovidbu. Bizant je plaćao „danak mira“ za korištenje posjeda u zaleđu dalmatinskih gradova. Knez Branimir oslobodio se i franačke i bizantske vlasti.

Za vladavine Branimirovog nasljednika kneza Mucimira (892. – 910. godine) nastavlja se proces jačanja Hrvatske. Doseljavaju Mađari koji su osvojili Posavsku Hrvatsku. Na Balkanu jača Bugarsko Carstvo.

